

Granskning av styrning och kontroll inom gymnasieskolan

Finspångs kommun

Juni 2023

Jenny Nordqvist

Linn Bergman

Marie Lindblad, certifierad kommunal revisor

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Finspångs kommun genomfört en granskning av styrning och kontroll inom gymnasieskolan. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer att styrning och uppföljning av gymnasieskolans verksamhet och ekonomi sker på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen inom området är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **inte helt** har säkerställt att styrning och uppföljning av gymnasieskolans verksamhet och ekonomi sker på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen inom området **inte är helt** tillräcklig.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning	
1. Finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan kommunstyrelsen och sektor utbildning?	Delvis	
2. Finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning inom sektor utbildning?	Ja	
3. Fattar kommunstyrelsen beslut om gymnasieskolans mål, omfattning, inriktning och kvalitet?	Nej	
4. Finns tillräckliga beslutsunderlag för beslut om gymnasieskolans mål, omfattning, inriktning och kvalitet?	Delvis	
5. Fattar behörig beslutsfattare i sektorn vid behov beslut om åtgärder för att nå mål för verksamhet och ekonomi?	Delvis	
6. Följer kommunstyrelsen upp gymnasieverksamheten löpande avseende måluppfyllelsen för verksamhet och ekonomi?	Delvis	
7. Säkerställer kommunstyrelsen att åtgärder vidtas vid bristande måluppfyllelse avseende verksamhet och/eller ekonomi?	Nej	

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att

- säkerställa att beslut rörande gymnasieskolans mål, omfattning, inriktning och mål fattas av kommunstyrelsen i enlighet med kommunallagen. Dessa beslut får inte delegeras enligt kommunallagen.

- säkerställa att aktiva åtgärder för en ekonomi i balans fattas vid behov.
- utveckla det systematiska kvalitetsarbetet genom att säkerställa att dokumentationen av gymnasieskolans kvalitet innehåller tydliga analyser av samband mellan resultat och förutsättningar, vilket är nödvändigt för att kunna fatta beslut om åtgärder vid bristande måluppfyllelse.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Granskningsresultat	6
Roll- och ansvarsfördelning mellan kommunstyrelsen och sektor utbildning	6
Roll- och ansvarsfördelning inom sektor utbildning	8
Kommunstyrelsens beslutsfattande	9
Beslutsunderlag	12
Beslut om åtgärder för att nå mål för verksamhet och ekonomi	15
Kommunstyrelsens uppföljning	16
Åtgärder vid bristande måluppfyllelse	17
Samlad bedömning	20

Inledning

Bakgrund

Nettokostnaden per gymnasieelev har ökat i Finspångs kommun sedan år 2020. Delårsrapporten per augusti 2022 visar att kommunens gymnasieverksamhet dras med underskott utifrån att tilldelade resurser och beräknade intäkter inte överensstämmer med den struktur och kostnadsnivå som gymnasieverksamheten har.

Kommunen har presenterat en utredning vars syfte är att forma Finspångs framtida kommunala gymnasieverksamhet utifrån ett bra utbud och en effektiv organisation.

Kommunstyrelsen är huvudman för den kommunala gymnasieverksamheten och huvudmannen har en viktig roll i att utveckla gymnasieverksamheten och att se till att verksamheten har de resurser som krävs.

Kommunens revisorer har utifrån en bedömning av risk och väsentlighet bestämt sig för att granska kommunstyrelsen styrning och kontroll av gymnasieverksamheten.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer att styrning och uppföljning av gymnasieskolans verksamhet och ekonomi sker på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen inom området är tillräcklig.

För att besvara syftet finns följande revisionsfrågor:

1. Finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan kommunstyrelsen och sektor utbildning?
2. Finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning inom sektor utbildning?
3. Fattar kommunstyrelsen beslut om gymnasieskolans mål, omfattning, inriktning och kvalitet?
4. Finns tillräckliga beslutsunderlag för beslut om gymnasieskolans mål, omfattning, inriktning och kvalitet?
5. Fattar behörig beslutsfattare i sektorn vid behov beslut om åtgärder för att nå mål för verksamhet och ekonomi?
6. Följer kommunstyrelsen upp gymnasieverksamheten löpande avseende måluppfyllelsen för verksamhet och ekonomi?
7. Säkerställer kommunstyrelsen att åtgärder vidtas vid bristande måluppfyllelse avseende verksamhet och/eller ekonomi?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

- Kommunallag 6:6 (nämndens ansvar för verksamheten)
- Kommunallag 6:39 (rörande vilka frågor som inte får delegeras från nämnd)
- Skollag 2:8 samt 2:8b (huvudmannens ansvar för gymnasieskolan och resursfördelning till verksamheten)
- Budget 2023 (beslutad av kommunfullmäktige)

- Reglemente för kommunstyrelsen
- Ev. Ekonomistyrningsprinciper eller andra styrande dokument inom området som är fastställda av kommunfullmäktige.

Avgränsning

Granskningen omfattar gymnasieverksamheten, inklusive interkommunal ersättning och bidrag till fristående gymnasieskolor. Gymnasiesärskolan (anpassad gymnasieskola från och med 2 juli 2023) ingår ej i granskningen. Granskningen avser i huvudsak år 2023, men även 2022 kan omfattas.

Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentgranskning av beslut och beslutsunderlag som rör gymnasieverksamheten (mål, budget, åtgärder med mera), dokumenterade uppföljningar av verksamhet och ekonomi (på både tjänstepersons- och styrelsenivå) samt delegationsordning.

Intervjuer har genomförts med kommunstyrelsens presidium, utbildningsråd, utbildningschef, verksamhetschef gymnasieskolan, rektor Bergska gymnasiet, strateg, sektorsekonom samt ekonomichef. De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Rapporten har kvalitetssäkrats av Marie Lindblad, certifierad kommunal revisor, enligt PwC:s rutiner för kvalitetssäkring.

Granskningsresultat

Roll- och ansvarsfördelning mellan kommunstyrelsen och sektor utbildning

Revisionsfråga 1: Finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan kommunstyrelsen och sektor utbildning?

Enligt kommunallagen 6 kap. 38 § är möjligheterna för en nämnd att delegera sin beslutanderätt begränsad. En nämnd får inte delegera sin beslutanderätt i ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet.

Enligt skollagen 2 kap. 8 § ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Huvudmannen ska utse skolchef med uppgift att tillse att föreskrifter som gäller för utbildningen följs i huvudmannens verksamhet inom skolväsendet. Lagen anger även att det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av rektor.

lakttagelser

Roll- och ansvarsfördelningen för kommunstyrelse respektive sektor utbildning regleras i kommunstyrelsens reglemente, delegationsordning och kommunens ekonomistyrningsregler.

Reglemente

Av kommunstyrelsens reglemente (2022-09-21 § 109) framgår att kommunstyrelsen ska leda arbetet med att samordna utformningen av övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten samt göra framställningar i målfrågor som inte är förbehållen annan nämnd. Därtill framgår att kommunstyrelsen fullgör kommunens uppgifter avseende det offentliga skolväsendet enligt skollagen och att kommunstyrelsen därigenom har ansvaret för bland annat gymnasieskolan.

Delegationsordning

I kommunstyrelsens delegationsordning (2019-09-30) finns totalt 18 beslutspunkter som explicit berör gymnasieskolan. Samtliga beslutspunkter - med undantag för beslut om projektmedel under 50 000 kr (utbildningsråd är delegat) - beslutas av kommundirektör med vidaredelegation till utbildningschef, verksamhetschef, rektor eller chef administration och planering. Exempel på beslut som är delegerade till

- *utbildningschef* fattar beslut om bidragsbelopp till skolor med annan huvudman samt etablering eller nedläggning av gymnasieprogram.
- *verksamhetschef* fattar beslut om tilläggsbelopp gällande elever folkbokförda i Finspång.

- *rektor* fattar beslut om antal platser som ska avsättas för fri kvot, beslut om justering av organisation vid slutlig antagning samt beslut om antalet undervisningstimmar för varje kurs och för gymnasiearbetet.

Utöver ovanstående, framgår att kommundirektör har delegation att fastställa internbudget och verksamhetsplan för respektive sektor. Beslut om justeringar av budgetramar mellan sektorer till följd av hyresjusteringar, löneöversyn eller andra justeringar av administrativ karaktär samt beslut om justeringar av budgetramar till följd av ökade kapitalkostnader i enlighet med driftbudget och investeringsplan är delegerat till kommundirektör med vidaredelegation till ekonomichef. Sektorchef kan fatta beslut om justeringar av budgetramar inom en sektor av administrativ/teknisk karaktär.

Ekonomistyrningsregler

Kommunen har fastställda ekonomistyrningsregler (2018-04-05) som anger att sektorschef har det övergripande budgetuppföljningsansvaret inom sektor utbildning. Om en budgetavvikelse befaras eller har konstaterats är sektorschef skyldig att vidta åtgärder inom ramen för sina befogenheter så att anslaget kan hållas. Inom ramen för tilldelat anslag får sektorschefen göra omdispositioner som inte innebär avsteg från fullmäktiges fastställda mål eller verksamhetens inriktning. Om vidtagna åtgärder bedöms otillräckliga bör sektorschef vända sig till kommunstyrelsen för ändring av verksamhetsnivå eller anslagsbelopp.

Enligt uppgift från sektorn arbetar kommunen utifrån elevpengssystem som innebär att verksamheten (gymnasieskolan) tilldelas elevpeng via kommunens resursfördelningsmodell som baseras på volym (antal elever). Sektorn tilldelas en elevpeng utifrån det totala antalet elever i kommunen och pengarna fördelas sedan i budgetarbetet utifrån antaganden om hur många elever som kommer välja den kommunala gymnasieskolan respektive extern skola. Den faktiska peng som betalas för den elev som väljer att gå externt beror på vilket program eleven väljer och om det är en hos annan kommunal eller fristående gymnasieskola.

Intervjusvar

Vid intervju beskrivs att kommunfullmäktige beslutar om den övergripande resursfördelningen på sektornivå. Fördelningen av medel räknas fram av sektorsekonom och beslutas sedan av sektorschef. Respektive skola ansvarar sedan för att hålla budget för sin enhet och kan fördela tilldelade medel som de önskar.

De intervjuade ger en enhetlig bild av att fördelningen av ansvaret mellan kommunstyrelse och sektor utbildning är tydligt och att det finns en god dialog mellan dem. I intervju med företrädare från kommunstyrelsen beskrivs mycket vara delegerat till sektor utbildning och att stora delar av verksamheten inom sektorn är tjänstepersonsstyrd. Antagning till gymnasieskolan är exempelvis delegerat till tjänsteperson. Vid intervjuer beskrivs även olika typer av forum för dialog mellan sektor och politik. Ett exempel på det är den så kallade uppföljningsgruppen som består av ledamöter från kommunstyrelsen som har extra fokus på utbildningsområdet. Gruppen leds av utbildningsrådet som är ledamot i kommunstyrelsen och tillhör den politiska

majoriteten. Rådet ansvarar för utbildningsområdet, men kan inte fatta beslut åt kommunen på egen hand. Utbildningsrådet träffar utbildningschefen varje vecka.

Bedömning

Finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan kommunstyrelsen och sektor utbildning?

Delvis.

Bedömningen baseras på att ansvarsfördelningen uppfattas vara tydlig och att den är reglerad av bland annat delegationsordningen. Flertalet beslut är delegerade till tjänstepersoner inom sektor utbildning, däribland beslut rörande verksamhetens omfattning (nedläggning av program), vilket inte är i enlighet med kommunallagen. Detta har vi tagit hänsyn till i vår bedömning.

Roll- och ansvarsfördelning inom sektor utbildning

Revisionsfråga 2: Finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning inom sektor utbildning?

lakttagelser

Sektor utbildning består av utbildningschef, verksamhetschefer, chef för administration och planering, utvecklingsstrateger, elevhälsochef samt administrativa funktioner.

Utöver den roll- och ansvarsfördelning som beskrivs i revisionsfråga 1, i regleras roll- och ansvarsfördelningen inom sektor utbildning i befattningskontrakt, vilka beskrivs i korthet nedan.

För befattningen "verksamhetschef äldre åldrar" finns ett befattningskontrakt som innehåller en uppdragsbeskrivning för rollen. I kontraktet anges bland annat ansvar för sektorns gymnasieverksamhet utifrån resultat och kvalitet, ledning av personal och utveckling av kvaliteten utifrån verksamhetsuppdraget samt att arbeta aktivt med att organisera verksamheten på ett sådant sätt att rektorerna har förutsättningar att utveckla den pedagogiska verksamheten. Vidare ansvarar verksamhetschefen för att fatta beslut om utbetalning av interkommunal ersättning, inackorderingsbidrag och resebidrag.

Dokumenterat uppdrag finns även för rollen "utvecklingsstrateg äldre åldrar". Uppdraget anges bland annat omfatta att vara sakkunnig inom gymnasiet och vuxenutbildningen, rapportering till Skolinspektionen samt att stödja verksamhetschefer och chefer/rektorer i det systematiska kvalitetsarbetet genom att analysera, sammanställa rapporter och ge förslag på utvecklingsområden.

Kommundirektör fattar enligt delegationsordning beslut om programpeng. Som framgår av föregående revisionsfråga har sektorschef delegation på att fördela ekonomiska resurser inom sektorn och rektor ansvarar för att fördela resurser inom enheten.

Vid intervjuer beskrivs att roller och ansvar upplevs vara tydliga inom sektorn. Det framgår även att befattningskontrakten revideras vid behov (löpande).

Bedömning

Finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning inom sektor utbildning?

Ja.

Bedömningen baseras på att befattningskontrakt har upprättats för verksamhetschef och strateg, vilket kompletterar den ansvarsfördelning som regleras av skollag och delegationsordning. Bedömningen baseras även på att tjänstepersoner uppfattar att roll- och ansvarsfördelningen är tydlig.

Kommunstyrelsens beslutsfattande

Revisionsfråga 3: Fattar kommunstyrelsen beslut om gymnasieskolans mål, omfattning, inriktning och kvalitet?

Kommunstyrelsen ska som huvudman för den kommunala gymnasieskolan säkerställa gymnasieskolans kvalitet genom att systematiskt och kontinuerligt planera och utveckla utbildningen. Möjligheterna för en nämnd att delegera sin beslutanderätt är begränsad enligt kommunallagen; en nämnd får inte delegera sin beslutanderätt i ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet.

Strategisk plan 2023-2025 och budget 2023 antogs av kommunfullmäktige 2022-12-14 (§ 186). Ett av fokusområdena är "Fokus på utbildningsorten Finspång" och det anges att "alla elever ska lämna gymnasiet med en gymnasieexamen" samt att "[I]ivskraftiga gymnasieutbildningar, både studieförberedande – såväl som yrkesförberedande program, som är gångbara på arbetsmarknaden, är strategiskt betydelsefulla för Finspångs attraktivitet och framtid". Planen innehåller ett årshjul för planeringsprocessen och det framgår att budgetplan och verksamhetsutveckling utgår från de globala målen i Agenda 2030. Ett av målen är "God utbildning för alla" och för att vägleda i arbetet att uppnå målet framgår att kommunen, för gymnasieskolan, har tagit fram styrdokumentet Gymnasievisionen. Till målet finns även indikatorer för hur Finspångs kommun följer upp målet. För gymnasieskolan är följande indikatorer relevanta:

- Elevernas upplevda trygghet och studiero
- Elevers och föräldrars upplevda delaktighet i (...) gymnasieskola
- Andel av Finspångs ungdomar som söker ett program utanför Finspång trots att det finns i Finspång
- Behörighet till högskola
- Fullföljd gymnasieutbildning efter fyra år
- Andel av gymnasieeleverna från högskoleförberedande program som direkt efter avslutad gymnasieutbildning gått över till universitet/högskola

Planen innehåller även målet "Genomförande och globalt partnerskap" som bland annat innebär att antal internationella projekt inom gymnasieskolan följs upp.

I *Budget 2023-2025* anges den ekonomiska indikatorn om budgetföljsamhet på enhets- och sektorsnivå och verksamhetens kostnader. Negativ budgetavvikelse ska vara mindre än 0,5 procent.

lakttagelser

Med utgångspunkt i den kommunövergripande strategiska planen upprättar respektive sektor en verksamhetsplan som beskriver hur sektorn ska arbeta för att nå de styrande målen i kommunen samt sektorns övergripande mål. I *Verksamhetsplan 22/23 Sektor utbildning* framgår strategier och aktiviteter som syftar till att utveckla tre områden som huvudmannen identifierat att åtgärder behöver tillsättas inom: systematiskt kvalitetsarbete, organisation och länkning samt ledarskap. Dessa utvecklingsområden gäller för hela sektorn; det finns inga utvecklingsområden som enbart omfattar gymnasieskolan. Verksamhetsplanen har inte formellt antagits av kommunstyrelsen. Vid möte 2023-01-18 beslutade kommunstyrelsen att kommande års verksamhetsplan kommer att antas formellt av styrelsen.

Till följd av att gymnasieskolan under flera år gått med budgetunderskott fick sektor utbildning tillsammans med kommunstyrelsens uppföljningsgrupp i uppdrag av kommunstyrelsen att ta fram en vision och viljeinriktning för gymnasieutbildning för Finspångs kommunala gymnasieskola som håller över tid. Uppdraget presenterades för kommunstyrelsen 2022-03-23 § 107 genom rapporten *Vision och viljeinriktning för Finspångs kommunala gymnasieskola*. Rapporten har tagits fram genom omvärldsbevakning, antagningsstatistik, intervjuer samt enkäter. Slutsatserna är bland annat att:

- Inom regionen finns ett stort antal aktörer, både privata och kommunala gymnasieskolor. Då antalet gymnasieplatser överskrider antalet elever som söker är marknaden regionalt överetablerad.
- Ungdomarna i Finspång vill läsa på hemmaplan i Finspång. De flesta eleverna har valt att läsa på Bergska gymnasiet eller på Curt Nicolin gymnasiet.
- Den lokala gymnasie marknaden i Finspång är generell uppdelad. Gymnasieskolorna har olika program i sitt programutbud som konkurrerar utifrån elevers intresse och val av program.
- Intervjuade gymnasieskolor anpassar sin organisation efter elevantal och program, tänker resurseffektivt, oftast i förhållande till samverkan med fler verksamheter. Konkurrensen framtvingar olika satsningar av utbildningsalternativ.

I rapportens avslutande kapitel finns visionen "Tillsammans genom nytänkande, öppenhet och samverkan!" samt följande mål:

- Utveckla en tydlig identitet och ett starkt varumärke.
- En kvalitativ utbildning, där nöjda elever är de bästa ambassadörerna.
- En robust, flexibel organisation och samverkan med Vuxenutbildning.
- En ekonomisk försvarbar gymnasieskola med programutbud som är hållbart över tid.
- En attraktiv arbetsgivare för att behålla och rekrytera, kvalificerade lärare och annan personal med specifika kompetenser.
- Utveckla samarbeten med regionen, näringsliv och kommun för framtidens arbetsliv.
- Utveckla samarbeten med universitet, högskola och andra gymnasieskolor.
- Vara det självklara förstahandsvalet för blivande gymnasieelever.

Av protokollet framgår att arbetet med gymnasievisionen ska återrapporteras årligen till kommunstyrelsen med start andra kvartalet 2023. Uppföljningen ska omfatta vad som konkret har åstadkommit i arbetet med att:

- Skapa en budget i balans
- Skapa en gemensam gymnasieorganisation
- Öka elevantalet på gymnasiet
- Utveckla samverkan med näringsliv och offentlig sektor
- Samverka med universitet, högskola och andra gymnasieskolor
- Skapa samverkan med vuxenskolan
- Vara en attraktiv arbetsgivare
- Bli en naturlig del i och en drivande kraft i Finspång

Vi har inte kunnat verifiera i dokument eller protokoll att kommunstyrelsen har fattat beslut om principer för resursfördelning under granskningsperioden. Som framgår av tidigare avsnitt, fattar kommundirektör beslut om programpeng, sektorschef har delegation på att fördela ekonomiska resurser inom sektorn och rektor ansvarar för att fördela resurser inom enheten. Det innebär att sektor utbildning med utgångspunkt i budgetram i strategisk plan 2023, gör en intern budgetfördelning för sektorns verksamhetsdelar och dess enheter. Internbudget 2023 för sektor utbildning beslutades genom delegationsbeslut av utbildningschef 2023-03-15. Vid sakavstämning framgår att internbudgeten för 2023 felaktigt godkändes av utbildningschef och att sektorsekonom ska skicka internbudgeten för nytt beslut av kommundirektören.

De intervjuade beskriver att det är utbildningschef som genom delegation fattar beslut om gymnasieskolans programutbud, vilket är i enlighet med beslutad delegationsordning. Beslut om programutbud uppges fattas årligen. Inför beslut av förändring sker dialog med sektorsledningen och utbildningsrådet kring trender, statistik över ansökningarna och ekonomi. Inför beslut om programutbud sker även dialog med uppföljningsgruppen. Beslutet om programutbud beskrivs redovisas för kommunstyrelsen som ett informationsärende. Detta går dock inte att verifiera i kommunstyrelsens protokoll.

Det finns inget principbeslut om att det måste vara ett visst antal elever som söker till ett program för att det ska starta varje läsår. De intervjuade beskriver att program kan pausas ett eller ett par läsår på grund av för få sökanden och att programmet kan starta kommande läsår.

Bedömning

Fattar kommunstyrelsen beslut om gymnasieskolans mål, omfattning, inriktning och kvalitet?

Nej.

Bedömningen baseras på att kommunstyrelsen har fattat beslut om vision och viljeinriktning, inklusive mål och indikatorer, för gymnasieskolan, vilket vi ser positivt på. Bedömningen baseras även på att utbildningschefen fattar beslut om gymnasieskolans programutbud. Detta bedömer vi är en brist, givet att beslut om programutbud är att anse som beslut om gymnasieskolans omfattning, inriktning och kvalitet, vilket enligt kommunallagen är beslut som inte får delegeras från nämnd. Det framgår inte att beslutet har redovisats för kommunstyrelsen. Bedömningen baseras slutligen på att det inte framgår att kommunstyrelsen är en aktiv beslutsfattare när det gäller gymnasieskolans ekonomiska resursfördelning.

Beslutsunderlag

Revisionsfråga 4: Finns tillräckliga beslutsunderlag för beslut om gymnasieskolans mål, omfattning, inriktning och kvalitet?

lakttagelser

I föregående revisionsfråga framgår att kommunstyrelsen beslutade om vision och viljeinriktning, inklusive mål och indikatorer, för gymnasieskolan 2022-03-23 (§ 107). Det framgår även att kommunstyrelsen inte har fattat några tydliga beslut om gymnasieskolans omfattning, inriktning och kvalitet.

Struktur för uppföljning och utveckling

För att följa och utveckla verksamheten jobbar sektor utbildning med kvalitetsarbete. Strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet framgår i flera dokument, däribland *Verksamhetsplan 22/23 Sektor utbildning* samt dokumentet *Kvalitetsarbete sektor utbildning läsåret 22/23*. Utöver detta finns kommunens internkontrollplan.

I sektor utbildnings verksamhetsplan 22/23 anges att det systematiska kvalitetsarbetet utgår från följande processer:

- *Kvalitetsrapport* beskriver övergripande analyser från kvalitetsdialoger, kvalitetsuppföljningar, utfall skolenkäter samt betygsresultat. Underlaget utgår från prioriterade mål, bedömningsområden samt läroplansmål.
- *Verksamhetsplan* beskriver skolenhetens strategier och aktiviteter med elevens kunskapsutveckling i centrum. Underlaget bygger på analyser från kvalitetsrapporten.
- *Kvalitetsdialog* genomförs i syfte att stärka förståelsen för kvalitetsarbetet, förbättra resultat och likvärdighet samt skapa delaktighet och dialog tillsammans med politiskt förtroendevalda.
- *Kvalitetsuppföljning* genomförs med samtliga skolenheter i syfte att diskutera utmaningar samt framgångsfaktorer med olika målgrupper.
- *Betygsresultat* följs upp varje termin i syfte att rektor ansvarar för att skolans resultat analyseras i förhållande till nationella målen och kunskapskraven.
- *Skolenkät* genomförs varje läsår i syfte att följa upp elev, vårdnadshavare och pedagogers upplevelse av skolenheten.

Av dokumentet *Kvalitetsarbete sektor utbildning läsåret 22/23* framgår när olika moment i det systematiska kvalitetsarbetet ska genomföras. I september ska verksamhetsplanen vara färdigställd. I oktober och november genomförs kvalitetsdialog samt kvalitetsuppföljning. I februari och mars genomförs enkäter och resultatet av dessa analyseras i maj. I slutet av juni ska kvalitetsrapporterna vara klara.

Kommunens internkontrollplan år 2023 innehåller 20 kontrollpunkter för sektor utbildning. Avseende gymnasieskolan framgår att:

- Sammanställning och redogörelse av *skolfrånvaron* rapporteras till kommunstyrelsen i februari och september.
- *Betygsstatistik* för gymnasieskolans nationella program samt *elevgenomströmning* på IM-programmet följs upp och rapporteras till kommunstyrelsen i september.

- Uppföljning och analys av *vision och viljeinriktning* av gymnasieskolan sammanställs och rapporteras till kommunstyrelsen i november.
- Sammanställning av *behöriga lärare* inom hela sektor utbildning rapporteras till kommunstyrelsen i februari.

Enligt kommunens ekonomistyrningsregler ska verksamhetsrapportering göras till kommunfullmäktige tre gånger per år i form av tertiärrapporter och årsredovisning. Tertiärrapporterna ska innehålla uppföljning och analys av verksamhetens måluppfyllelse och prioriterade uppdrag, redovisning av verksamhetens indikatorer, nyckeltal och verksamhetsmått med jämförelse över tiden. Vidare framgår att sektorerna årligen ska lämna en verksamhetsberättelse med bland annat uppföljning och analys av verksamhetens måluppfyllelse och prioriterade uppdrag, redovisning av verksamhetens indikatorer, nyckeltal och verksamhetsmått. Av ekonomistyrningsreglerna framgår även att kommunstyrelsen ska utse resultat- och uppföljningsansvariga för resultatenheterna inom sitt ansvarsområde. Sektorchef ansvarar som nämns i tidigare revisionsfråga för det övergripande budgetuppföljningsansvaret inom sektorn. Strukturen för ekonomisk uppföljning omfattar månadsrapporter per maj och oktober, tertiärrapporter per sista april och sista augusti samt årsredovisning. Tertiärrapporterna ska redovisa ekonomiskt utfall, prognos för helåret samt förslag till åtgärder vid avvikelser från budget och prognosantaganden. Bokslutsrapporten ska innehålla ekonomisk avräkning mot budget, analys och kommentar till avvikelser samt analys av intäcks- och kostnadsutfall i jämförelse med tidigare år.

Som nämnt i tidigare revisionsfråga finns det inom kommunstyrelsen en uppföljningsgrupp som har extra fokus på sektor utbildning. Gruppen träffar utbildningschefen löpande och diskuterar frågor som rör sektorn samt förbereder ärenden till kommunstyrelsen. Uppföljningsgruppen har inte mandat att fatta beslut, men kan vara rådgivande till styrelsen.

Av beslutsunderlag rörande gymnasievisionen framgår att arbetet med visionen ska återrapporteras årligen till kommunstyrelsen med start andra kvartalet 2023.

Rapportering till kommunstyrelsen

Vid genomgång av kommunstyrelsens protokoll från år 2022 till och med maj 2023 framgår att följande rapportering har skett:

- **2022-02-09 (§44) - Intern kontroll januari 2022** - Rapporteringen omfattade bland annat uppföljning och analys av det systematiska kvalitetsarbetet, skolfrånvaro och lärarbehörighet.
- **2022-03-23 (§ 107) samt 2022-03-23 (§107) - Vision och viljeinriktning gällande gymnasieutbildningar** (se revisionsfråga 3)
- **2022-06-15 (§ 234) - Ekonomisk redovisning - tertiäl 1 2022** - Redovisningen visar att sektor utbildning har en prognostiserad budgetavvikelse för år 2022 på 14,8 mnkr och att merparten av underskottet hör till gymnasiet. Det framgår att en gymnasieutredning har presenterats med syfte att forma framtidens kommunala gymnasieskola i Finspång samt att skolstrukturutredningen, innehåller ett antal förslag som på några års sikt bör kunna leda till effektivare resursutnyttjande och därmed besparingar.

- **2022-08-24 (§250) - Ekonomisk redovisning tertial 1 2022 - Svar på återremiss från kommunfullmäktige** - Av protokollet framgår att det under fullmäktigesammanträdet 2022-06-22 beslutades att återremittera ärendet till kommunstyrelsen för beredning och sedan åter till kommunfullmäktige till beslut, när skriften under avsnittet gymnasiet i tertialrapporten skrivits om så att den blir mer tydlig om var underskottet kan härledas till. Vidare framgår att förvaltningen har tagit fram ett nytt förslag till texten om gymnasiet, vilken kommunstyrelsen beslutade att godkänna.
- **2022-10-05 (§ 303) - Intern kontroll september 2022** - Rapporteringen omfattade bland annat betygsstatistik för elever på nationella program samt elevgenomströmning på introduktionsprogrammen.
- **2022-10-19 (§ 327) - Intern kontroll oktober 2022** - Rapporteringen omfattade uppföljning och analys av det systematiska kvalitetsarbetet. Kommunstyrelsen tog del av samlad kvalitetsrapport för sektor utbildning. Rapporten innehåller uppföljning av bland annat antal elever och fördelning av elever i och utanför kommunen, personalstatistik, elevhälsa samt kunskapsresultat.
- **2022-10-19 (§ 330) samt 2022-11-16 (§ 337) - Delårsrapport tertial 2 2022** - Redovisningen visar att gymnasiet har en prognostiserad budgetavvikelse på 15,1 mnkr. Tilldelade resurser och beräknade intäkter räcker inte till för att finansiera den struktur och kostnadsnivå som dagens gymnasieverksamhet har. Intagningen till årskurs 1 höstterminen 2022 är nu klar och det visar sig att färre elever än förväntat börjar i den egna verksamheten och att fler än förväntat börjar hos andra anordnare. En gymnasieutredning har presenterats, syftet är att forma framtidens kommunala gymnasieskola i Finspång med bra utbud och en effektiv organisation. Verksamhetsmålet "God utbildning för alla" följs upp och bedömdes som gult, vilket innebär att resultaten ligger i linje med förväntningarna för året. Därtill framgår att de högskoleförberedande programmen på gymnasiet deltar på en årlig mäsas som arrangeras av SACO samt att gymnasiet har haft ett flertal besök från LiU och från folkhögskolor för att väcka intresset för fortsatt utbildning.
- **2023-02-08 (§ 55) - Internkontroll februari 2023** - Rapportering omfattade skolfrånvaro och lärarbehörighet.
- **2023-03-22 (§ 118) samt 2023-04-05 (§ 129) - Årsredovisning 2022 Finspångs kommun** - Av protokollet framgår att sektor utbildning redovisar ett underskott. I en bilaga till årsredovisningen redovisas utfallet för indikatorerna som används för att mäta målet om god utbildning för alla. Av de sex indikatorer som gäller gymnasieskolan bedöms en indikator som grön, tre som gula och två som röda. Vid sakavstämning framgår att kommunfullmäktige 2023-04-26 § 69 beslutade att ändra bedömningen av målet god utbildning för alla till röd bedömning, med motiveringen att den förväntade utvecklingen inte uppnåtts.
- **2023-04-05 (§ 137) - Ungdomars hälsa och levnadsvanor - "Om mig"-enkät 2022** - Av protokollet framgår att ungdomsenkäten besvaras av elever i årskurs 2 på gymnasiet. Rörande gymnasiet visar enkätresultatet bland annat att killar i gymnasiet har symptom på både fysisk och psykisk hälsa i högre grad än killar i årskurs 8.

Bedömning

Finns tillräckliga beslutsunderlag för beslut om gymnasieskolans mål, omfattning, inriktning och kvalitet?

Delvis.

I vår bedömning har vi utgått från att kommunstyrelsen ska ha tillräckliga beslutsunderlag för att kunna fatta beslut om mål, omfattning, inriktning och kvalitet.

Bedömningen baseras på att det finns en struktur för att följa upp och analysera gymnasieskolans kvalitet och ekonomi och att det har skett en rapportering till kommunstyrelsen avseende såväl kvalitet som ekonomi. Bedömningen baseras även på att kommunstyrelsen endast har fattat beslut om vision och viljeinriktning, inklusive mål och indikatorer, för gymnasieskolan. Några beslut om gymnasieskolans omfattning, inriktning och kvalitet har inte fattats av kommunstyrelsen och vi har därmed inte tagit del av tillhörande beslutsunderlag, vilket vi har tagit hänsyn till i bedömningen.

Beslut om åtgärder för att nå mål för verksamhet och ekonomi

Revisionsfråga 5: Fattar behörig beslutsfattare i sektorn vid behov beslut om åtgärder för att nå mål för verksamhet och ekonomi?

lakttagelser

I föregående revisionsfråga redovisas hur gymnasieskolans verksamhet och ekonomi följs upp. De beslut som fattas av funktioner på sektornivå, med utgångspunkt i delegationsordningen, redovisas som informationsärenden för kommunstyrelsen, vilket kan verifieras av protokoll. Exempel på sådana beslut under perioden augusti 2022 till och med mars 2023 är:

- *Augusti 2022* - Beslut om bidragsbelopp för fristående skolor (beslut fattat av utbildningschef)
- *September 2022* - Beslut om elevresor av särskilda skäl till gymnasieelev på Bergska Gymnasiet (beslut fattat av chef för administration och planering)
- *Januari 2023* - Beslut om mottagande utifrån synnerliga skäl till introduktionsprogram av elev som uppfyller behörighetskraven för ett yrkesprogram (beslut fattat av verksamhetschef)

Av inkomna beslutsunderlag framgår att ovanstående beslut har fattats i enlighet med kommunstyrelsens delegationsordning.

Vid intervjuer beskrivs att gymnasieskolans ekonomi har varit en utmaning under flera år. Företrädare för sektorn framhåller att de upplever att de gjort vad de kan för att nå en ekonomi i balans. Som exempel lyfts delad samordnad administrativ tjänst med vuxenutbildningen samt delat nyttjande av lokaler och lärarresurser mellan gymnasiet och vuxenutbildningen. Arbete beskrivs även ha påbörjats med att slå ihop två skolenheter till en samlad organisation. De intervjuade beskriver därtill att det fattats beslut om att pausa två program från och med hösten 2023 på grund av höga programkostnader. Av protokoll från kommunstyrelsens möten framgår inte att sektorn har vänt sig till kommunstyrelsen för vidare beslut för att få en verksamhet i balans.

Bedömning

Fattar behörig beslutsfattare i sektorn vid behov beslut om åtgärder för att nå mål för verksamhet och ekonomi?

Delvis.

Bedömningen baseras på att tjänstepersoner inom sektor utbildning har fattat beslut med bäring på att nå mål för verksamhet och ekonomi samt att inkomna delegationsbeslut har fattats i enlighet med delegationsordning. Bedömningen baseras även på att besluten inte har varit tillräckliga och att sektorn inte har vänt sig till kommunstyrelsen för vidare beslut.

Kommunstyrelsens uppföljning

Revisionsfråga 6: Följer kommunstyrelsen upp gymnasieverksamheten löpande avseende måluppfyllelsen för verksamhet och ekonomi?

Enligt kommunallagen 6 kap. 6 § ska nämnderna var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Enligt skollagens fjärde kapitel ska varje huvudman systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

lakttagelser

I revisionsfråga 4 beskrivs strukturen för uppföljning av ekonomi och verksamhet samt vilken rapportering som har skett till kommunstyrelsen år 2022 till och med maj 2023.

I *Verksamhetsberättelse sektor utbildning 2022* (daterad februari 2023) redovisas nyckeltal, indikatorer och verksamhetsvolym. Till exempel framgår att andelen elever som tog gymnasieexamen var 94 procent på de högskoleförberedande programmen och 83 procent på de yrkesförberedande läsåret 2021/22. Det framgår inte av protokoll att verksamhetsberättelsen har redovisats för kommunstyrelsen.

I majoriteten av inkomna dokument (ovan nämnda verksamhetsberättelse samt de dokument som har redovisats för kommunstyrelsen) saknas tydliga analyser där det framgår vad verksamhetens resultat beror på/orsakas av, till exempel samband mellan elevers kunskapsresultat och tillgång till behöriga lärare och/eller tillgång till ändamålsenliga lokaler.

Som nämnt i revisionsfråga 5 lyfter intervjuade att gymnasiet under flera år haft utmaningar med ekonomin, vilket bland annat har påverkat vilket programutbud den kommunala gymnasieskolan kan erbjuda. Flera av de dyrare programmen har behövt avvecklas. Vidare lyfts att flera av gymnasiets lokaler är i behov av renovering, men att det inte har funnits ekonomiska möjligheter att prioritera det. Utmaningarna beskrivs bero på att kommunen har ett relativt litet elevunderlag vilket gör att klasserna blir små och att det inte går att täcka skolans kostnader utifrån den tilldelade elevpengen. Det lyfts även att det finns stor variation i hur många elever som söker till respektive program varje läsår samt lokalkostnader som är svåra att anpassa på kort sikt. I en

översyn av resursfördelningssystemet som genomfördes år 2022 konstaterades att den lägsta möjliga kostnaden för gymnasiet innebär att all gymnasieverksamheten sker externt, men att gymnasiets ramtilldelning är lägre än lägsta möjliga kostnad, se revisionsfråga 7.

Vid intervjuer med utbildningschef lyfts att tillgången till behöriga lärare på den kommunala gymnasieskolan är generellt sett god och att det finns en sektorsövergripande kompetensförsörjningsplan som tagits fram i samverkan med de fackliga organisationerna. Samtidigt lyfts att kompetensförsörjningen är en utmaning framöver. Det beskrivs vara svårt att rekrytera behöriga lärare, framförallt till de yrkesförberedande programmen. Vid intervjuer lyfts även att gymnasieskolan under de senaste året redovisat goda resultat avseende andel elever som tog gymnasieexamen. Det beskrivs att sektorn följer hur eleverna väljer gymnasium och vilka program elever som väljer en skola utanför Finspång söker till. Tidigare år har majoriteten av de som valt en skola i en annan kommun sökt program som inte erbjuds i Finspång. Statistiken inför kommande läsår tyder dock på att en större andel sökt till skolor i andra kommuner jämfört med tidigare år, även för program som erbjuds i Finspång. Intervjuade lyfter därtill att studie- och yrkesvägledningen påverkades av pandemin eftersom studievägledare då inte hade möjlighet att vara ute på grundskolorna och träffa elever som tidigare. De intervjuade ser en risk i att det ledde till att de kommunala gymnasieskolorna tappade marknadsföring, vilket i sin tur kan ha påverkat antalet sökande dit.

Bedömning

Följer kommunstyrelsen upp gymnasieverksamheten löpande avseende måluppfyllelsen för verksamhet och ekonomi?

Delvis.

Bedömningen baseras på att kommunstyrelsen löpande följer upp gymnasieskolans måluppfyllelse (ur ett verksamhetsperspektiv), men att analyser av samband mellan resultat och förutsättningar behöver framgå på ett tydligare sätt i det dokumenterade systematiska kvalitetsarbetet. Bedömningen baseras även på att kommunstyrelsen följer upp gymnasieverksamhetens ekonomi löpande.

Åtgärder vid bristande måluppfyllelse

Revisionsfråga 7: Säkerställer kommunstyrelsen att åtgärder vidtas vid bristande måluppfyllelse avseende verksamhet och/eller ekonomi?

Enligt kommunallagen 6 kap. 6 § ska nämnderna var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Enligt skollagens fjärde kapitel ska huvudmannen vidta nödvändiga åtgärder om det vid uppföljning eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten.

lakttagelser

Av kommunens ekonomistyrningsregler framgår bland annat sektorchef ska vända sig till kommunstyrelsen för ändring av verksamhetsnivå eller anslagsbelopp om vidtagna åtgärder bedöms otillräckliga. Kommunstyrelsen ansvarar för att besluta vilka åtgärder som bör vidtas vid prognostiserad eller konstaterad budgetavvikelse.

Utifrån målen i den strategiska planen beslutar kommunstyrelsen vid ingången av varje år om ett antal prioriterade uppdrag i syfte att uppfylla de beslutade målen. Kommunstyrelsen beslutade 2021-11-24 (§ 373) om prioriterade uppdrag för år 2022. Ett av uppdragen gavs till ekonomi- och styrningsavdelningen och uppdraget omfattade en översyn av resursfördelningssystemet med fokus på om kommunen valt rätt fördelningsprinciper inom bland annat gymnasieskolan. Uppdraget rapporterades för kommunstyrelsen 2022-10-05 § 315. Av underlaget framgår att sektor utbildning i stort sett är nöjd med nuvarande resursfördelning och de anser att endast små detaljer behöver justeras. Vidare framgår att det finns behov av extra resurstilldelning till gymnasieverksamheten samt att det har gjorts en analys av möjligheten att bedriva verksamheten utifrån lägsta möjliga kostnad. Den lägsta möjliga kostnaden innebär enligt den presenterade analysen att all gymnasieverksamhet sker externt. Analysen visar även att gymnasiets ramtilldelning är lägre än lägsta möjliga kostnad. Vid sammanträdet beslutade styrelsen att ärendet tas upp för beslut vid kommunstyrelsens nästkommande sammanträde. Vid nästkommande sammanträde, 2022-10-19 § 326, beslutade styrelsen att ta informationen till protokollet.

Vid intervju med kommunstyrelsen beskrivs att styrelsen valde att inte tillföra ytterligare pengar till gymnasieskolan på grund av att kommunstyrelsen har ett stort besparingskrav.

År 2022 redovisade sektor utbildning som helhet ett underskott med 21,7 miljoner kronor och gymnasieskolans resultat var ett underskott om 18 miljoner kronor. Den tilldelade elevpengen samt tillkommande intäkter var 106 miljoner kronor. Kostnaden för att bedriva verksamheten beräknades till 119 miljoner. I budgeten prognostiserades således ett underskott på 13 miljoner kronor. Fler elever än förväntat valde andra skolor än den kommunala gymnasieskolan, vilket gjorde att kostnaden för extern verksamhet blev högre än budgeterat. I verksamhetsplanen beskrivs att kostnadsnivån för gymnasieutbildningar har ökat väsentligt de senaste åren och att kommunens totalkostnad till stor del är beroende av vilka program eleverna väljer. För den egna verksamheten anges det vara svårt att uppnå stordriftsfördelar på grund av ett relativt litet elevunderlag, samt att ett förhållandevis stort antal elever går introduktionsprogram där personaltäteten är hög.

I *Verksamhetsberättelse sektor utbildning 2022* redovisas att gymnasiet har stora ekonomiska problem och att en gymnasieutredning (*Vision och viljeinriktning för Finspångs kommunala gymnasieskola*) har presenterats med syfte att forma framtidens kommunala gymnasieskola i Finspång. Vidare anges att det under hösten 2022 pågått ett arbete för att skapa en gemensam organisation och ekonomi som ska verkställas efter årsskiftet 2022/2023. Som tidigare nämnts, framgår det inte av protokoll att verksamhetsberättelsen har redovisats för kommunstyrelsen.

Vid intervju beskriver företrädare från kommunstyrelsen att de bett sektorn att jämföra Finspång med andra gymnasieskolor i liknande kommuner för att se på vilket sätt kostnaderna skiljer sig. De intervjuade lyfter att de vill skapa sig en bättre bild av inom vilka områden den kommunala gymnasieskolan har höga (högre) kostnader innan beslut om eventuell utökad tilldelning till gymnasieverksamheten fattas.

Frågan om att lägga ner den kommunala gymnasieskolan har enligt de intervjuade diskuterats, men flera lyfter att kostnaderna för den (nuvarande) kommunala gymnasieskolans lokalerna skulle kvarstå för kommunen, även om skolan lades ner. Därtill lyfts risken att en del elever inte skulle klara av att gå i gymnasieskola i en annan kommun, till exempel på grund av restiden, vilket skulle kunna leda till ökade kostnader för det kommunala aktivitetsansvaret på kort sikt samt högre arbetslöshet och risk för utanförskap på längre sikt.

Gällande åtgärder avseende verksamhet har kommunstyrelsen fattat beslut om mål samt vision och viljeinriktning för gymnasieskolan samt har tagit del av delegationsbeslut löpande, se tidigare avsnitt i rapporten. Åtgärder återfinns även i tidigare nämnd verksamhetsberättelse för sektor utbildning år 2022 (daterad februari 2023). Verksamhetsberättelsen innehåller sektorschefens kommentarer och förslag till åtgärder vid avvikelse. Åtgärderna fokuserar främst på ekonomi, men det framgår även att det pågår arbete med översyn av ledningsstrukturer i syfte att forma en effektiv och hållbar ledningsstruktur med väl dimensionerade ledningsuppdrag som ger stor verksamhetsnytta. Som tidigare nämnts, har verksamhetsberättelsen inte redovisats för kommunstyrelsen.

Bedömning

Säkerställer kommunstyrelsen att åtgärder vidtas vid bristande måloppfyllelse avseende verksamhet och/eller ekonomi?

Nej.

Bedömningen baseras på att kommunstyrelsen har vidtagit åtgärder i form av uppdrag och utredningar avseende ekonomi, men att några aktiva åtgärder för en ekonomi i balans inte har fattats under granskningsperioden. Vi noterar att sektorn beslutar om åtgärder avseende gymnasieskolans verksamhet, men det går inte att verifiera att kommunstyrelsen har fattat några aktiva beslut om åtgärder utöver beslut om gymnasievisionen. Kommunstyrelsen framstår därmed inte som aktiv i att vidta åtgärder som adresserar gymnasieskolans verksamhetsmässiga utvecklingsområden.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Finspångs kommun genomfört en granskning av styrning och kontroll inom gymnasieskolan. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer att styrning och uppföljning av gymnasieskolans verksamhet och ekonomi sker på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen inom området är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **inte helt** har säkerställt att styrning och uppföljning av gymnasieskolans verksamhet och ekonomi sker på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen inom området **inte** är **helt** tillräcklig.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att

- säkerställa att beslut rörande gymnasieskolans mål, omfattning, inriktning och mål fattas av kommunstyrelsen i enlighet med kommunallagen. Dessa beslut inte får delegeras enligt kommunallagen.
- säkerställa att aktiva åtgärder för en ekonomi i balans fattas vid behov.
- utveckla det systematiska kvalitetsarbetet genom att säkerställa att dokumentationen av gymnasieskolans kvalitet innehåller tydliga analyser av samband mellan resultat och förutsättningar, vilket är nödvändigt för att kunna fatta beslut om åtgärder vid bristande måluppfyllelse.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan kommunstyrelsen och sektor utbildning?	Delvis Bedömningen baseras på att ansvarsfördelningen uppfattas vara tydlig och att den är reglerad av bland annat delegationsordningen. Flertalet beslut är delegerade till tjänstepersoner inom sektor utbildning, däribland beslut rörande verksamhetens omfattning (nedläggning av program), vilket inte är i enlighet med kommunallagen. Detta har vi tagit hänsyn till i vår bedömning.	
2. Finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning inom sektor utbildning?	Ja Bedömningen baseras på att befattningskontrakt har upprättats för verksamhetschef och strateg, vilket kompletterar den ansvarsfördelning som regleras av skollag och delegationsordning. Bedömningen baseras även på att tjänstepersoner uppfattar att roll- och ansvarsfördelningen är tydlig.	
3. Fattar kommunstyrelsen beslut om gymnasieskolans mål, omfattning, inriktning och kvalitet?	Nej Bedömningen baseras på att kommunstyrelsen har fattat beslut om vision och viljeinriktning, inklusive mål och indikatorer, för gymnasieskolan, vilket vi ser positivt på. Bedömningen baseras även på att utbildningschefen fattar beslut om gymnasieskolans programutbud. Detta bedömer vi är en brist, givet att beslut om programutbud är att anse som beslut om gymnasieskolans omfattning, inriktning och kvalitet, vilket enligt kommunallagen är beslut som inte får delegeras från nämnd. Det framgår inte att beslutet har redovisats för	

kommunstyrelsen.
Bedömningen baseras slutligen på att det inte framgår att kommunstyrelsen är en aktiv beslutsfattare när det gäller gymnasieskolans ekonomiska resursfördelning.

4. Finns tillräckliga beslutsunderlag för beslut om gymnasieskolans mål, omfattning, inriktning och kvalitet?

Delvis

Bedömningen baseras på att det finns en struktur för att följa upp och analysera gymnasieskolans kvalitet och ekonomi och att det har skett en rapportering till kommunstyrelsen avseende såväl kvalitet som ekonomi. Bedömningen baseras även på att kommunstyrelsen endast har fattat beslut om vision och viljeinriktning, inklusive mål och indikatorer, för gymnasieskolan. Några beslut om gymnasieskolans omfattning, inriktning och kvalitet har inte fattats av kommunstyrelsen och vi har därmed inte tagit del av tillhörande beslutsunderlag, vilket vi har tagit hänsyn till i bedömningen.

5. Fattar behörig beslutsfattare i sektorn vid behov beslut om åtgärder för att nå mål för verksamhet och ekonomi?

Delvis

Bedömningen baseras på att tjänstepersoner inom sektor utbildning har fattat beslut med bäring på att nå mål för verksamhet och ekonomi samt att inkomna delegationsbeslut har fattats i enlighet med delegationsordning. Bedömningen baseras även på att besluten inte har varit tillräckliga och att sektorn inte har vänt sig till kommunstyrelsen för vidare beslut.

6. Följer kommunstyrelsen upp gymnasieverksamheten löpande avseende måluppfyllelsen för verksamhet och ekonomi?

Delvis

Bedömningen baseras på att kommunstyrelsen löpande följer upp gymnasieskolans måluppfyllelse (ur ett verksamhetsperspektiv), men att analyser av samband mellan resultat och förutsättningar behöver framgå på ett tydligare sätt i det dokumenterade systematiska kvalitetsarbetet. Bedömningen baseras även på att kommunstyrelsen följer upp gymnasieverksamhetens ekonomi löpande.

7. Säkerställer kommunstyrelsen att åtgärder vidtas vid bristande måluppfyllelse avseende verksamhet och/eller ekonomi?

Nej

Bedömningen baseras på att kommunstyrelsen har vidtagit åtgärder i form av uppdrag och utredningar avseende ekonomi, men att några aktiva åtgärder för en ekonomi i balans inte har fattats under granskningsperioden. Vi noterar att sektorn beslutar om åtgärder avseende gymnasieskolans verksamhet, men det går inte att verifiera att kommunstyrelsen har fattat några aktiva beslut om åtgärder utöver beslut om gymnasievisionen. Kommunstyrelsen framstår därmed inte som aktiv i att vidta åtgärder som adresserar gymnasieskolans verksamhetsmässiga utvecklingsområden.

2023-06-13

Susanne Lindberg

Jenny Nordqvist

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Finspångs kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2023-02-06. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.